

Miljø- og Energiministeriet
Miljøstyrelsen
Strandgade 29
1401 København K

Dato: 20-08-2001
Journ.nr.:
Ref.: ehp
Tel. dir.: 3395 5794
e-mail dir.: ehp@naturraadet.dk

Høringssvar vedrørende "Debatoplæg om indikatorsæt til Danmarks strategi for bæredygtig udvikling".

Naturrådet byder det velkomment, at Regeringen i forlængelse af sit oplæg til strategi for bæredygtig udvikling fremlægger et debatoplæg om indikatorsæt til strategien og udsender det til offentlig høring.

Naturrådet udarbejdede i forbindelse med regeringens forslag til Danmarks strategi for bæredygtig udvikling et høringssvar som vi henviser til for rådets generelle holdninger til strategien. Endvidere henvises til European Environmental Advisory Councils (EEAC) rapport '*Greening sustainable development strategies. Proposals by the European Environmental Advisory Councils for the EU Sustainable development strategy*'. I dette arbejde deltog Naturrådet i arbejdsgruppen for udarbejdelse af rapporten.

Overordnede bemærkninger

I vort høringssvar i forbindelse med forslaget til Danmarks strategi for bæredygtig udvikling anførte vi, at der er behov for en forpligtende procedure for evaluering og opfølgning af strategien. Det er Naturrådets opfattelse at indikatorarbejdet kan bidrage hertil. For at dette kan lade sig gøre er der dog *behov for generelt at konkretisere målene for de enkelte indikatorer*. Ligeledes er der behov for at placere *ansvar* for opfyldelse af mål samt handlinger/sanktioner såfremt målene ikke opfyldes.

Naturrådet tilslutter sig den foreslåede opdeling på nøgleindikatorer og specifikke indikatorer knyttet til sektorer m.v. Ligeledes er det vigtigt, at der er *åbenhed* om indikatorernes tilblivelse og udvikling, som der også lægges op til med udarbejdelse af pjecer og hjemmeside, samt *fortsat debat* om indikatorerne

Naturrådet finder det endvidere vigtigt, at der foregår et udviklingsarbejde. Helt centrale områder som der bør arbejdes med er:

- a) Materialestrømsregnskaber (økologisk rygsæk) og arealbeslaglæggelse (økologisk fodspor): Disse indikatorer er værdifulde som supplement til de øvrige indikatorer. Inge Røpke har i artiklen 'Om at regne i natur' i Naturrådets rapport "Dansk Naturpolitik – i bæredygtighedens perspektiv" fra 2000 beskrevet vigtigheden af at synliggøre de internationale fordelingsproblemer gennem tre centrale input faktorer: energi, materialer og areal.
- b) Demokrati og lighed i det danske samfund: Demokrati er fundamentet i et bæredygtigt samfund. Der er derfor behov for at udvikle indikatorer der kan beskrive det demokratiske grundlag i Danmark, samt det danske bidrag til demokrati i global sammenhæng. Endvidere må det forventes at en højere grad af lighed vil bidrage positivt til den samlede velfærd og sundhed (fx mindre kriminalitet, mindre stress) samt at forbrugsræsset ikke vil blive ansporet i så høj grad som ved høj ulighed.
- c) Forskning og undervisning: Der er behov for at tilføje indikatorer herom. Eksempelvis antallet af skovbørnehaver, naturskoler, naturfaglig undervisning i folkeskolen, højere uddannelser inden for det grønne område.
- d) Sundhedsområdet: Dette område er meget svagt i debatoplægget. Der bør udarbejdes indikatorer der kan sige noget om årsager til manglende godt velbefindende (fx arbejdsløshed og generelle arbejdsmiljø forhold, fx ensidigt gentaget arbejde) og udbredelsen af folkesygdomme (fx astma, hjerte-kar-sygdomme).

Principielle bemærkninger om udvælgelse af indikatorer

Det er Naturrådets opfattelse at udvælgelse af indikatorer bør bygge på

- et gennemskueligt og solidt datagrundlag,
- at indikatorerne siger noget væsentligt om et prioriteret område,
- at indikatorerne er forståelige og at der er opbakning i befolkningen til arbejdet,
- at indikatoren kobles til et mål således at det er tydeligt om det går den rigtige eller forkerte vej,
- at der er et overskueligt antal bæredygtigheds indikatorer.

Naturrådet finder det endvidere vigtigt, at det tilstræbes at anvende de samme indikatorer hvert år således, at det er muligt at følge udviklingen.

Bemærkninger til udvalgte indikatorer

Det skal bemærkes, at Naturrådet ikke har forholdt sig til alle de konkret foreslåede indikatorer.

Side 3

N1: Forslaget om at bruge BNP per capita som en bæredygtighedsfaktor er misvisende som en indikator for en bæredygtig udvikling. Såfremt indikatoren fastholdes bør den kobles til en lighedsfaktor, der viser om forskellen mellem rig og fattig går den ene eller den anden vej.

N3: Forslaget om at anvende en indikator for 'ægte opsparing' er efter et princip om at natur og miljø betragtes som et kapitalgode på lige fod med fx maskiner, vejanlæg og uddannelse, og det er den samlede værdi af alle disse goder, der er afgørende for en vurdering af bæredygtighed. Naturrådet er uenig i dette grundsynspunkt på bæredygtighed, hvilket bl.a. er udtrykt i Rådets vismandsrapport Dansk Naturpolitik – Visioner og anbefalinger. Naturen kan iflg. Rådets opfattelse således ikke betragtes som et kapitalgode på lige fod med menneskeskabt kapital. Naturen rummer såvel kritiske som unikke værdier, der ikke umiddelbart kan omsættes til samfundsmæssige, kulturelle eller økonomiske værdier. Endvidere er datagrundlaget for natur og landskabsområdet så svagt at denne værdisætning vil være meningsløs i mange år fremover. Ønskes indikatoren fastholdt bør der udarbejdes selvstændige indikatorer for hvert af områderne, natur og miljø, sociale og økonomiske forhold.

N9: Forslaget indebærer at ressourceforbruget for 3 faktorer (energiforbrug, drikkevandforbrug og affald) sættes i forhold til BNP. Indikatoren skal bidrage til at vise 'båndet mellem økonomisk vækst og miljøbelastning' (afkobling), men nok så centralt er det at der er indikatorer for det reelle forbrug og miljøbelastning.

N13-N16: Disse indikatorer viser ikke nødvendigvis om udviklingen er bæredygtig. Der bør være en kobling mellem tiltag og ændring af adfærd. Fx bør antallet af grønne afgifter - eller bedre - provenuet af dem kobles med vurderinger af ændret adfærd, miljømærkede produkter med andel af markedet; andelen af statslige institutioner med grøn politik der reelt har ændret ressourceforbrug.

Venlig hilsen

Peder Agger
formand for Naturrådet